

তদুপৰি অসমীয়াৰ অ আৰু আ আখৰৰ ধ্বনি সংস্কৃতৰ অ আৰু আ ধ্বনিতকৈ বেলেগ। সৰুতে মোৰ মনত আছে গাঁৱৰ পঢ়াশালিত আমাক শিক্ষকে চোতালত নি অ আ ক খ শিকোৱা। আমি একেলগে চিঞৰি চিঞৰি মাতিছিলোঁ : ‘চৰে অ চৰে আ ...।’ মই বহুত দিনলৈকে ভাবি তাৰ উত্তৰ পোৱা নাছিলোঁ এই ‘চৰে অ’ চৰে ‘আ’ৰ অৰ্থ কি। পাছত এতিয়া এই অসমীয়া ভাষাৰ কাহিনী লিখিবলৈ লওঁতে আৰু অসমীয়া বৰ্ণ, আখৰ আদি সম্বন্ধে গোলোক চন্দ্ৰ গোস্বামীদেৱৰ লগত আলোচনা কৰি তাৰ উত্তৰটো যেন নিজে নিজেই পাইছোঁ। ইয়াৰ প্ৰকৃত অৰ্থ হ’ল এনে ধৰণৰ। সংস্কৃত ভাষাত অসমীয়া অ আৰু আৰ দৰে অ আৰু আ দুটা স্বৰ বৰ্ণ আছে। সংস্কৃত ভাষাৰ উচ্চাৰণ মতে দুয়োটা স্বৰ বৰ্ণৰ উচ্চাৰণ আ হয়। এটা হ্ৰস্ব আ (Ah) আৰু আনটো দীৰ্ঘ আ (Aa)। আমাৰ চৰে অ আৰু চৰে আ নিশ্চয় এই সংস্কৃত ‘হ্ৰস্ব আ আৰু দীৰ্ঘ আ’ৰ অপভ্ৰংশ মাথোন। কিন্তু অসমীয়াৰ অ আৰু আৰ উচ্চাৰণ সংস্কৃতৰ অ আৰু আৰ উচ্চাৰণৰ লগত নিমিলে। সংস্কৃত ভাষাত হ্ৰস্ব আৰ উচ্চাৰণ হয় u as in cup আৰু দীৰ্ঘ আৰ উচ্চাৰণ a as in calm। হিন্দী বা মধ্য ভাৰতীয় ভাষাতো এনে। হিন্দীত ডালডা শব্দটো লিখে डालडा बुलि, কিন্তু উচ্চাৰণ কৰে ডালডা (Dalda) বুলি। তাৰমানে বুজিব লাগিব যে তেওঁলোকে অ আখৰটোক আ বুলি উচ্চাৰণ কৰিছে। সেই একে ধৰণেই (Assam) ‘আচাম’ শব্দটো মোগলে হিন্দীত বানান কৰিছিল অসম বুলি, কিন্তু উচ্চাৰণ কৰিছিল ‘আচাম’ বুলি। কিন্তু হিন্দীৰ অসম শব্দটো অসমীয়াত লিখিছিল আৰু উচ্চাৰণ কৰিছিল ‘অসম’ বুলি। অৰ্থাৎ তেনেকৈয়ে মোগলৰ ‘আচাম’ (Achyam) শব্দৰ পৰা আলপাইন ‘অসম’ নামৰ আৰু পাছত ‘আহোম’ নামৰ উৎপত্তি হৈছিল। (মোৰ লেখা প্ৰান্তিক ১-১৫ জুলাই ২০০৯ দ্ৰষ্টব্য)।

সেই একে কাৰণে মধ্য ভাৰতীয়ই অ আখৰটো ৰোমান লিপি A আখৰটোৰে সূচায়। কিন্তু অসমীয়াৰ অ স্বৰ বৰ্ণৰ উচ্চাৰণ হ’ল সংস্কৃতৰ বিপৰীতে O as in boy। বাংলা ভাষাতো অ-টো অসমীয়াৰ দৰে উচ্চাৰণ হয়। অসমীয়া আৰু বাংলাৰ এই অ উচ্চাৰণ সম্বন্ধে বেডেন পাৱেল চাহাবে এনেদৰে লিখিছিল—‘In Assam and Bengal, the ‘o’ sound is generally the result of the dialectic pronunciation of the ‘a’ in the Sanskrit alphabets. Thus Bhagadutta is pronounced as Bhogodotto, and accordingly so

written...” (The Village Community). যদিও বহু অসমীয়াই সৰ্বভাৰতীয়ক দেখি অ আখৰটো ৰোমান লিপি A ৰে লিখিবলৈ যায়, অসমীয়া অ আখৰৰ প্ৰকৃত ৰোমান লিপি O ৰে লিখিব লাগে। নহ’লে অসমীয়া শব্দবোৰৰ উচ্চাৰণ বিদেশীয়ে ভুলকৈ কৰে। অসমীয়াই যেতিয়া অঞ্জলি, অজন্তা, অনিল আদি শব্দবোৰ Anjali, Ajanta আৰু Anil আদি বানানেৰে লিখে, তেতিয়া মধ্য ভাৰতীয় সকলোৱে তাৰ উচ্চাৰণ আঞ্জালী, আজান্তা আৰু আনিল বুলি কৰে, ডালডা শব্দটোক ডালডা বুলি উচ্চাৰণ কৰাৰ দৰে। অসমীয়া দেশহিতৈষী অমিয় কুমাৰ দাসে বোধকৰোঁ এই কথাটো উপলব্ধি কৰিছিল। কিয়নো তেখেতে নিজৰ নামটো শুদ্ধকৈ লিখিছিল Omiyo Kumar Das বুলি। গতিকে এনে নামবোৰ অসমীয়াই Onjoli, Ojonta, Onil আদি ৰোমান আখৰেৰে লিখিব লাগে। তাকে কৰিলে অসমীয়াৰ স্বকীয়তাও প্ৰকাশ পাব।

আন এটা অসুবিধাৰ স্বৰ বৰ্ণ হ’ল অসমীয়াৰ ও ধ্বনিটো। এই ধ্বনিটোও সংস্কৃতত নাই, বাংলাতো নাই। তেওঁলোকৰ ও আখৰটো আছে কিন্তু অসমীয়াৰ ও ধ্বনিটো নাই। তেওঁলোকে ও ধ্বনিটো ৰোমান আখৰ O দি লিখে। এই বিষয়ে গোলোক চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ লগত আলোচনা কৰিছিলোঁ। তেখেতৰ মতে অসমীয়াত ও ধ্বনিটো প্ৰকৃততে ৰোমান আখৰ W দি লিখিব লাগে। লগতে তেখেতে উপদেশ দিলে যে অসমীয়াত W আখৰটো আমি পূৰ্বা স্বৰ বৰ্ণ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰোঁ বা ‘ৱ’ হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰোঁ, যেন :

ওলকবি— wlkobi, বোকা— bwka, ছোৱালী—swali, ডাৱৰ—dawor

তেনেহ’লে স্বৰ বৰ্ণবোৰৰ ৰোমান প্ৰতিলিপি হ’ব এনেদৰে অ = O (omita) Papaya / অ = O (Orun) The Sun / আ = A (am) mango / ই ঙ্গ = I (ita) brick / এ = E (ejon) one / এ= E (Etia) now / উ উ = U (upai) way ও = bwka / mud

এই বিষয়ে অসমীয়া ধ্বনিবোৰ ৰোমান আখৰেৰে কেনেকৈ শুদ্ধকৈ লিখিব লাগে লেখকৰ ‘অসমীয়া ভাষাৰ কাহিনী’ গ্ৰন্থত সবিশেষ লিখিছে। পাছত ‘প্ৰান্তিক’ৰ পাতত বহলাই লিখিম।

ওপৰৰ ৰচনাখন লেখকৰ অলপতে প্ৰকাশ হ’বলগীয়া গ্ৰন্থ ‘অসমীয়া ভাষাৰ কাহিনী’ৰপৰা লোৱা হৈছে। ৰচনাখন প্ৰস্তুত কৰোঁতে তলৰ গ্ৰন্থৰ সহায় লোৱা হৈছে।

তথ্যসূত্ৰ :

1. Kaliram Medhi - Assamese Grammar and Origin of the Assamese Language
2. Dimbeswar Neog - Origin and Growth of the Assamese Language
3. Debananda Bharali - অসমীয়া ভাষাৰ মৌলিক বিচাৰ
4. Kanak Lal Baruah - (Article) History Behind a Phonetic Difficulty
5. Baden Powell - The Village Community

ঠিকনা : Dr. Rajen Barua, 22506 Stormcroft Lane, Cinco Ranch, Katy, TX 77450

WhatsApp No. 1713677 9162
email. rajenbarua@gmail.com

প্ৰান্তিকৰ লেখক-লেখিকাসকললৈ আহ্বান

ই-মেইলযোগে প্ৰান্তিকলৈ পঠোৱা লেখাসমূহে বিভিন্ন সময়ত আমাক বিভ্ৰান্তিত পেলাইছে। কিয়নো বহুতে মোবাইলেৰে অস্পষ্টকৈ ফটো তুলিও লেখা এটা ই-মেইল কৰে। আমালৈ পঠোৱা একেটা লেখাকে অন্য কাকত-আলোচনীলৈও পঠিয়াই আমাক অসুবিধাত পেলায়। আনহাতে লেখা এটা আমালৈ ই-মেইল কৰিয়েই বহুতে লেখাটো পাইছোঁ নে নাই, লেখাটো কেতিয়াকৈ প্ৰকাশ পাব ইত্যাদি কথা সুধি ব্যতিব্যস্ত কৰে। সকলো লেখা আমাৰ হাতত পৰাৰ পাছত সেইসমূহ নথিভুক্ত কৰি, পৰ্যায়ক্রমে পঢ়ি এটা সিদ্ধান্তলৈ আহিবলৈ আমাক কিছু সময় লাগে। এই ক্ষেত্ৰত সদাশয় লেখক-লেখিকাসকলৰ সহযোগিতা বিচাৰিছোঁ। তদুপৰি বহুতে লেখাটোৰ সৈতে পিনক’ডসহ সম্পূৰ্ণ নাম-ঠিকনা উল্লেখ নকৰে। এই ধৰণৰ ত্ৰুটিপূৰ্ণ লেখা প্ৰান্তিকত প্ৰকাশৰ বাবে বিবেচনা কৰা নহয়। পেজমেকাৰত ৰামধেনু ছফটৱেৰৰ গীতাঞ্জলি ফণ্টতহে 'prantikassomiya@gmail.com' ঠিকনাত নিজৰ ই-মেইলসহ সম্পূৰ্ণ নাম-ঠিকনা, পিনক’ড আৰু ফোন নম্বৰ উল্লেখৰে লেখা প্ৰেৰণ কৰিব। প্ৰকাশিত লেখাৰ বাবদ মাননি পঠাবলৈ লেখক-লেখিকাসকলে বেংকৰ বিতং তথ্য (একাউন্ট নম্বৰ, আই এফ এছ ছি ক’ড ইত্যাদি) লেখাটোৰ সৈতে উল্লেখ কৰিব।

—সম্পাদক